

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ"ז ניסן תש"פ | דף היומי בבלי: שבת מו.

דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תס"ח עד סעיף ד'.

מוסר: שמירת הלשון - שער התורה פרק י"א עד 'ועוד רמז'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ג משנה יג עד פרק ג משנה טו

מי שמע על המעשה עם 'גרשון בן עמינדב' בים סוף? | 'ה' שלח לי דָּבָר כדי להציל אותי מהנמלים |
מה נכתב בפתק שמרן הגר"ח קניבסקי שליט"א שלח עם בתו לסמינר? | 1872

תמלול מיוחד מתורגם מאידיש: הרה"ק מצאנו קלויזנבורג זצ"ל מספר כיצד זכה להינצל מאכילת טריפות במחנה אושוויץ

הרבי מצאנו בעל ה'שפע חיים' זי"ע: "בזכות מסירות נפש שלא לאכול טריפות במחנה אושוויץ זכיתי לניסים גלויים"

אחר הצהריים, נתעוררתי לבכיה:

"רבנו של עולם, הכל נטלת ממני, נשארתי ערום ויחף, ללא נעליים וללא בגדים... בלי כלום! ואני שוכב כאן אצל הגויים, וכי אלך לאכול טריפות? אינני חפץ לאכול טריפות, רבנו של עולם!" וכך כשאני בוכה שם, בהיותי לבדי בצריף, הגיע ורץ אלי מישהו ושאל: "אתם הקלויזנבורגער רב?" נבהלתי מאד, כי אסור היה לדעת שאני רב, דאת הרבנים הם מיד הרגו. אם הם רק ידעו על מישהו שהוא רב, מיד הוא נרצח על פי רוב, תשעים ותשע אחוז! נבהלתי מאד. בינתיים מגיע שליח נוסף: "רבי, אתם חייבים ללכת, עומד שם מישהו בפתח וממתין לכם". הוא ממתין לי? נו, להסתתר כבר אי אפשר. לא ידעתי אם זה אס.אס. או קאפו, אבל אני מוכרח ללכת אל הפתח.

כשאני מגיע אל הפתח, עומד שם אדם ואומר לי: "תגידו בבקשה, הרב מקשאנוב היה דוד שלכם?". אני מביט בו. איך הוא יודע שאני נמצא כאן, ועוד יודע שהרב מקשאנוב היה דוד שלי? הרב הקדוש מקשאנוב זכותו יגן עלינו!

אני אומר לו: כן... וכי מה אומר לו, שלא?

הוא אמר: "הבאתי לכם לחם וצלחת עם מרמלדה (ריבה)

"אני מוכרח לספר ברבים, עדיין לא סיפרתי את זה.

הייתי במחנות, ולא רציתי לאכול טריפות. הגעתי לאושוויץ ביום ששי, מיד הריצו אותנו מהקרונות והתחילו להכות בנו באלות והריצו אותנו פנימה לתוך מחנה אושוויץ. הגענו לאושוויץ בשעה עשר בבקר. הביאו לנו לאכול, אוכל שהיה נקרא "בשרי". אם באמת היה שם בשר או שזה היה קש... אינני יודע, אבל כך זה נקרא (שזה בשרי). כולם רצו לאכול, וקראו גם לי: "רבי, בואו לאכול! בואו לאכול!"

אמרתי: וכי טריפות אני אוכל? מה אתם מדברים? כאן אצל הרשע אני אוכל טריפות?! לא די שהכל שדדו ולקחו ממני, כל אשר לי ברוח ובנפש, עוד אוכל גם טריפות?! לא רציתי ללכת, וצמתי אותו יום ששי כל היום. בליל שבת הייתי כבר מאד חלש, שכבתי, לא יכולתי לרדת כבר.

ביום שבת, שוב נשמעה קריאה שיבואו לקחת אוכל, ואני לא הולך. אני לא הולך. אני נשאר יושב שם. הצריף התרוקן, אף אחד כבר לא היה שם, ואני נשארתי שם לבד. פתאום נפתח בי מעין של דמעות. אף פעם לא הייתי בוכה, שאם הקב"ה רוצה כך - שיהיה כך. איך שהקב"ה רוצה, גם אני מרוצה. אבל אז בשבת

איתו בן אדם לא ראיתי יותר, אף פעם! רק אותה פעם אחת שהביא לי את הלחם, ולא יותר! והקב"ה עזר לי כך. הייתי שנה שלמה אצל אותו רשע, אין בפי להודות ולהלל אחד מאלף אלפים ורבי רבבות, כל מה שעבר עלי. כמה פעמים הם ביקשו להרוג אותי וכמה פעמים כבר שכבתי על הארץ להיות... ושרדתי כל זאת, ובלי טריפות ונבילות! וגם, כמדומני, כמעט ללא חילול שבת! מן השמים שמרו אותי".

לאחר השואה, הגה"ק מצאנז קלויזענבורג זי"ע מפּיח רוח חיים בעצמות היבשות ומקים במחנות העקורים די.פי. ת"תים, ישיבות, כוללים ובתי חינוך לבנות בדרך ישראל סבא, במטרה מפורשת: להשיב את כלל ישראל לתחיה ולהחזיר עטרה ליושנה!

שיהא לך מה לאכול".
אני מסתכל - אילו היה נותן לי אז, לפי ערך שוויות הממון של זמננו, חצי מיליון - זה לא שוה כלום [ביחס למה שנתן לי]. הוא מביא לי לחם לאכול... לחם גדול, עם צלחת גדולה מלאה מרמלדה. הא לכם, תקחו את זה למקומכם ותאכלו".
אם כך, נתיישבתי בדעתי, הרי אכן רואה אני שיש אלוקים בארץ אף כאן! גם כאן נמצא הבורא הקדוש! וכי מהיכן ידע אדם זה שאני נמצא באושוויץ, והלך להביא לי לחם לאכול? הנני צודק, אפוא, במה שאני רוצה לאכול טריפות! אז קבלתי על עצמי, שמה שרק לא יהיה, כל דבר שבעולם [שלא יעבור עלי], טריפות אני לא אוכל! אם הקב"ה שולח לי לחם כשר עם מרמלדה, מה? וכי אוכל טריפות?! חס ושלום!
חפשתי מעט מים לנטילת ידים ואמרתי קידוש על הלחם. היה לי כבר גם על מה לעשות קידוש ביום שבת.

על דא ועל הא

הילדים סיפרו לי שהם בני דודים: יוסף בורנשטיין ולייבל בורנשטיין, שניהם חסידי גור. שאלתי אותם מה הם רוצים, ולהפתעתי הם ענו שהם שמעו שאני יהודי, ולכן הם מבקשים להניח תפילין. הוצאתי מיד את זוג התפילין שלי, אבל להפתעתי הם פשוט בהו בי ובתפילין

צויר: יהושע יוסמן

הרב דוד סקולסקי, יו"ר 'גנזך קידוש ה', על מסירות נפש היהודים לקיים מצוות

העבודה, הושלכו לערימה שהלכה וגבהה.
"עברתי ליד הערימה, ולפתע הבחנתי שעל ראשו של אחד היו מונחות התפילין הללו", סיפר הסב. "הורדתי אותן בעדינות, והתפעלתי מהעבודה המדויקת והאומנותית שנעשתה שם. לא הכרתי את אותו יהודי, אבל יכולתי לשער שמדובר במישהו שהובא למחנה, לאחר שהיה תקופה בגטו, ראה את המצב החמור, והחליט להתכונן לגרוע מכל, בהכינו לעצמו את התפילין הללו, אותן יהיה קל להחביא. כנראה היה זה סופר סת"ם אומן ממש, אבל מה שהפעים אותי במיוחד, לא היתה יצירת המופת שהוא הצליח לייצר, אלא הראיה המפוקחת, והרצון לשמור על המצוות גם בגיא הצלמוות שהוא התעתד להגיע אליו".
לדברי הרב סקולסקי, למרות הזמן שחלף, שמונה שנים, הוא עדין מתרגש עד דמעות בכל עת שהוא רואה את התפילין הללו. "כשבאים אלינו מבקרים, חלקם גם יהודים שאינם שומרי מצוות, הם יוצאים מגדרם ממש, כשהם רואים את המוצג הזה ושומעים את הסיפור שמאחוריו, ובעיקר מתוודעים לעוצמה היהודית שהתגלתה באותם ימים קשים".

סיפור נוסף הקשור לתפילין סיפר רב צבאי אמריקני, שהגיע

"ואף גם זאת בְּהִיוֹתָם בְּאַרְץ אֲבִיהֶם" (ויקרא כ"ו, מ"ד)
על דלת חדרו של הרב דוד סקולסקי, יו"ר 'גנזך קידוש ה', מתדפק אברך נרגש, מבקש להעביר למוזיאון שהוקם לזכרם של קדושי השואה, חפץ בעל משמעות עמוקה. בהתרגשות עצומה הוא פתח את השקית שבידו, ומוציא ממנה תפילין של ראש.
הרבה זוגות תפילין ראה הרב סקולסקי בחייו, כל אחד מהם צופן סוד מרתק, גילוי מפעים או סיפור היסטורי יוצא דופן. אבל התפילין הפעם היו נדירות, עוד לפני שהתוודע למה שעומד מאחוריהן. כל גודלן היה סנטימטר על גבי סנטימטר והחשוב מכל: היו אלו תפילין כשרות למהדרין, שבתוכן נכנסו ארבע פרשיות. הקלף היה זעיר ממש, קליגרפי, אבל יפה מאד.
"סבא שלי, ניצול שואה, עובר בימים אלו לבית אבות", סיפר האברך. "כשפינינו את חפציו מהבית הוא העניק לי את התפילין הללו, וביקש להעביר אותן אליך, כדי שהסיפור המיוחד שלהן יהפוך לנחלת הכלל".

ומשפע מצוות תפילין

היה זה יום שגרתי למדי, בחייהם של אסירי המחנות. רעב נוראי, קור מציק ואימת מוות, שהפכו ללחם חוקם של האומללים. אלו שלא אצרו כח באמצע המסדר, תוך כדי ריצה או במהלך

בפעם הראשונה, אבל הם לא יודעים כיצד מניחים תפילין. עד היום, כשאני חושב על כך, אני מצליח להתרגש, ולהודות לבורא עולם שמנע ממני לפגוע באותם ילדים טהורים..."

הרגע הגדול

"אחד המוצגים המרגשים ביותר שיש לנו הוא, ציור קריקטורה של עיתון צרפתי, שמאייר יהודי עם זקן מעוצב בסימן שאלה, כאשר הנקודה מתחת לסימן השאלה מעוצבת בצורת גלובוס. הכיתוב תחת הציור היה 'היהודים - סימן השאלה הנצחי שלא נותן מנוח לעולם'.

"אין לי מושג אם הקריקטוריסט הזה היה אנטישמי או לא", מסכם הרב סקולסקי. "אבל אני בטוח שהוא הגדיר מצוין את העם היהודי. סימן השאלה הזה שמטריד את כל העולם, צריך גם לייצר בליבנו את סימני השאלה המתבקשים, באשר לתפקידנו בעולם, ולא לתת לנו מנוח עד שנמלא את אותו ייעוד אלוקי".

(מתוך חוברת 'יום בשנה' - המודיע חג הפסח תשע"ח)

לפולין בסיום המלחמה, כדי לשחרר את עצורי המחנות: "ישבתי במפקדה, והזקיף שעמד בפתח סיפר לי שיש שני ילדים גרמניים, שרוצים לדבר איתי", הוא סיפר. "כששמעתי שהם גרמניים הוריתי לו 'לטפל' בהם, אבל אז הוא חזר ואמר שהם טענו בפניו שהם יהודים. כמובן שהכנסתי אותם לחדרי, והם סיפרו לי שהם בני דודים העונים לשמות יוסף בורנשטיין ולייבל בורנשטיין. שניהם חסידי גור והם נראים כגרמנים, מכיון שהם מצאו את המדים הללו, ולבשו אותם כדי שיוכלו לנוע בחופשיות ממקום למקום. שאלתי אותם מה הם רוצים, ולהפתעתי הם ענו שהם שמעו שאני יהודי, ולכן הם מבקשים להניח תפילין".

"הוצאתי מיד את זוג התפילין שלי והגשתי להם", המשיך הרב בסיפורו. "אבל להפתעתי הם פשוט בהו בי ובתפילין ולא עשו מאומה. לאחר מספר דקות הם נרגעו מעט וסיפרו לי, שכאשר פרצה המלחמה, הם עדיין לא היו בגיל בר מצוה, כך שלא למדו להניח תפילין, וכעת הם רוצים לקיים את המצווה

על דא ועל הא

"היה שם יהודי אחד" - המשיך הדרשן - "בשם גרשון בן עמינדב..." כל הקהל מתחיל ללחשש: "נחשון! נחשון בן עמינדב!", אבל הדרשן עושה עצמו כאילו שומע וממשיך לתאר במילים ציוריות את התלבטויותיו הקשות של גרשון בן עמינדב...

יש לך רעיון טוב? הזדרז לקפוץ ולבצע אותו לפני שיקדימוך אחרים!

את התלבטויותיו הקשות של גרשון בן עמינדב, מה עליו לעשות בעת הזו:

מצד אחד נצרך מעשה של מסירות נפש לקפוץ למים, מצד שני - מה יהיה על אשתו וילדי הקטנים, מי ידאג להם כאשר ימות בטביעה? ואף על פי כן, החליט גרשון בן עמינדב, יש למסור נפש בלי להתחשב בשיקולים אחרים כלל!

בינתיים ניגשים לגבאי כמה מתפללים זועמים והטיחו בו: "הרי היהודי אמר שאינו איש דברים, למה לחצת עליו לעלות לדבר?!..." "ובכן" - המשיך הדרשן - "היה ברור לו שללא מסירות נפש לא יזוז דבר. החליט אפוא גרשון בן עמינדב שהוא קופץ לתוך המים. אלא שלהפתעתו המרובה, את מי הוא פוגש שם? את... נחשון בן עמינדב שהקדימו בכמה רגעים..."

"אם לא היה נחשון מקדים את גרשון - עד היום היה הנס נקרא ע"ש גרשון!"

"כך מפסיד אדם זכות עולמית של קידוש ה' בעקבות השתהות ותהיות" - סיים הדרשן. "כשיש לך רעיון טוב - הזדרז לקפוץ ולבצע אותו מיד. קנה את עולמך לפני שיקדימוך אחרים!"

(ומתוך האור)

בחול המועד פסח נכנס אברך לבית כנסת בין מנחה למערב. הגבאים הבחינו בו ומיד פנו אליו בבקשה שידרוש דרשה קצרה לפני הציבור. סרב הלה ואמר: "לא איש דברים אנכי...". אבל הגבאים לא ויתרו, הפצירו בו עד שנעתר לומר כמה מלים.

העלוהו אחר כבוד אל ה'בימה' והוא פתח ואמר כך: "רבנותי! עוד כמה ימים יחול 'שביעי של פסח', בו קוראים אנו בתורה את פרשת קריעת ים סוף. נתבונן מעט מה ארע שם.

"כולם ודאי יודעים כמה נורא היה מצבם של עם ישראל באותה עת. מאות אלפי יהודים צועדים עם נשותיהם וילדיהם הקטנים, מאחוריהם שועטים מיליוני פרשים מצריים, ולפניהם - ים סוף. אין לאן לברוח!

"באותם רגעים נצרך מעשה של מסירות נפש שיציל את עם ישראל ויגרום לכך שהים יבקע. ללא מעשה של מסירות נפש - לא היו יכולים להנצל!

"היה שם יהודי אחד" - ממשיך הדרשן - "בשם גרשון בן עמינדב..."

כל הקהל מתחיל ללחוש: "נחשון בן עמינדב", אבל מידענו הדרשן עושה עצמו כאילו שומע וממשיך לתאר במילים ציוריות

"לפני מספר ימים", סיפר לי הבחור, "הכנתי כוס קפה כהרגלי לפני תחילת הלימוד. יצאתי למרפסת כדי לשתותה, אך פתאום הגיע דבור והחל לעוף סביבי. כשניסיתי להדפו, פגעה ידי בשולחן והכוס עפה מידי... בתחילה כעסתי. על מה ולמה קרה לי כך?!"

כשמאורע 'מעצבן' מתגלה כהארת פנים נפלאה מהשמים...

מנסה לסלקו ממני, פגעה ידי בשולחן, והכוס עם הקפה עפה מידי והכל נשפך.

ברגע הראשון כעסתי, על מה ולמה קרה לי דבר זה? אולם מיד התעשתתי שהכל לטובה, גם אם אני לא מבין, וכך נכנסתי להכין לי קפה חדש.

פתחתי את הקומקום החשמלי כדי למלא בו מים ולהרתיחם, אולם נבהלתי והשתוממתי מהמחזה שנגלה לנגד עיני: כל הקומקום היה מלא בנמלים... מסתבר, שכוס הקפה הקודמת שהכנתי היתה מהמים שנשארו בקומקום, והיו בה נמלים, ומחמת שהכנתי קפה שחור לא יכולתי לראותם.

ה' שלח לי את הדבור כדי להציל אותי ממאכלים אסורים המטמטמים את הנפש, וזו היתה הארה גדולה מה' כדי לעודד אותי במעשיי.

(פניני עין חמד שמיני תשע"ו)

להלן סיפור מופלא שהובא ב'ווי העמודים', שיש בו כדי ללמדנו שכל מה שקורה בעולמנו הינו בהשגחה מופלאה, ויש לכך סיבה. אמנם, לעיתים אין אנו מבינים מהי, אולם פעמים לאחר שמתגלה אותה סיבה, אנו מבינים עד כמה רבים רחמיו של הבורא ומדוע 'עולל' לנו כך.

סיפר הרב ישי מזלומיאן שליט"א מחשובי לומדי כולל 'בית דוד': שבת אחת התארחתי בהרצליה, ניגש אליי בחור מתחזק וסיפר לי מעשה שקרה לו לפני זמן מה, והיה זה לו כהארה משמים. וכך סיפר: אני רגיל בכל יום לשתות כוס קפה לפני הלימוד. הדבר גורם לי להתעורר, וכך מסייע בידי להתרכז בעת שאני הוגה בתורה הקדושה. לפני מספר ימים הכנתי כוס קפה כהרגלי, ובעוד הכוס בידי יצאתי למרפסת כדי לשתותה. פתאום הגיע דבור והחל לעוף סביבי.

כמובן, אין זה נעים כלל ועיקר, וניסיתי להדפו. תוך כדי שאני

דקה מתוקה - 60 שניות על הדף היומי

האם תתכן שבת 'שבע ברכות' ללא כסאות?

שבת דף מו

"ואין גורדין אותה בשבת בזמן שיש עליה מעות"

השבת הכסא יהיה מותר כמובן. והרי דבר שיש לו מתירים לא בטל, ולא ידעו אם מותר לטלטל את הכסאות ולשבת עליהם. והשיב הגר"י זילברשטיין שכתב הרמ"א (סי' שט ס"ד) 'אם אדם הניח דבר מוקצה על של חברו, לא אמרינן שנעשה בסיס לדבר האסור, דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו, ומאחר והבית חולים ממשלתי ושייך לציבור כולו, אין החולה אוסר את המטה והסדין. וכן נראה בענן הכסא באולם שהונחו עליו נרות שבת, דיש להקל מאחר ואין אדם אוסר דבר שאינו שלו, ואין רשות לאורחת לאסור את הכסא השייך לכלל האורחים ולבעלי האולם.

בחישוקי חמד מובאת שאלה מאחות בבית חולים שמתפקידה להחליף סדינים יום יום, וגם בשבת. והנה היא מוצאת על אחת המטות ארנק עם כסף. האם המטה והסדין נהפכו להיות בסיס לדבר האסור, ואסור להחליף את הסדין גם כשהחולה הוריד את הארנק וכמבואר בגמרא שאם היו מעות על המטה בין השמשות נהפכה להיות בסיס לדבר האסור?

וכעין זה נסתפקו פעם באולם שנערכה בו סעודת חתן וכלה, ואחת המוזמנות הדליקה נרות שבת על כסא, ולאחר גמר הסעודה כשכבו כבר הנרות סילקו המלצרים הנכרים את הפמוטים מעל גבי הכסא ונתערבב בין שאר הכסאות ולא ידוע איזהו, ולאחר

**"אירע פעם בסמינר וולף אצל הצדיק רי"א וולף
זצ"ל, שבת אחת ביקשה מבתי שתתן לה להעתיק
ממנה, והיא הסכימה, והבת המעתיקה נתפסה, וזה
היה חמור מאד אצל הרב וולף. שלחתי לו פתקא..."**

לקט הכרעות משולחנו של מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א בענין לשון הרע ומלשינות לתועלת

שהסכימה, אבל כמובן שאתה המנהל תוכיח כמוטל עליך". (א.ה.)
ראה עוד לעיל בפרשת ויקרא לגבי ילד שעשה דבר רע בכיתה,
שדעת רבנו שאין להנהלה לאלץ את הילדים היודעים לספר מי
העושה, כי זה מחנך אותם להלשנה).

אמר לי רבנו: "החזו"א דיבר פעם על איזה ספר של מחבר
אחד, וביטל את הספר בתנועת ביטול בידיו, ואמר לי ביקורת על
סגנון הספר, בו מדפיס המחבר כל רעיון ודבר, גם אם הוא רחוק
מהשכל ומשונה, וממלא בספריו מאות ואלפים קטעים כאלו
בדברי תורה, ותמה: וכי כל דבר מדפיסים? אין לכך טעם ורית.

"אח"כ הזדמן לי לדבר עם אבא זצ"ל על כך, ואמרתי לו את
הדברים שאמר החזו"א, ואבא הגיב: 'מדוע לך שתדבר לשון הרע?'
אמרתי לו: הרי החזון איש אמר לי כך? ענה אבא ואמר: 'זה היה
בחייו של האיש ההוא, והיו צריכים לדעת מי הוא, אבל עתה שהוא
כבר נפטר זה דיבור בלא תועלת וממילא זה בכלל לשון הרע"'.
ואמר רבנו עוד: בשעתו היה עסק וצער גדול עם חתנו של
תלמיד חכם כאן מבני ברק שלא רצה לתת גט ואבא מאד הקפיד
עליו, ובסוף הוא נתן גט. והנה לאחר זמן באו להתעניין אצל אבא
אודותיו, ואבא אמר שהוא אברך טוב. שאלתי את אבא: הרי כל
כך כעסת והקפדת עליו?! והוא ענה לי: "אז היתה מחלוקת, ובזמן
מחלוקת אדם לא עם עצמו, אבל זה לא הוא (כלומר, בשעת
המחלוקת הוא היה גרוע ממה שהוא באמת)."

כבר נפטר זה דיבור בלא תועלת וממילא זה בכלל לשון הרע"'.
ואמר רבנו עוד: בשעתו היה עסק וצער גדול עם חתנו של
תלמיד חכם כאן מבני ברק שלא רצה לתת גט ואבא מאד הקפיד
עליו, ובסוף הוא נתן גט. והנה לאחר זמן באו להתעניין אצל אבא
אודותיו, ואבא אמר שהוא אברך טוב. שאלתי את אבא: הרי כל
כך כעסת והקפדת עליו?! והוא ענה לי: "אז היתה מחלוקת, ובזמן
מחלוקת אדם לא עם עצמו, אבל זה לא הוא (כלומר, בשעת
המחלוקת הוא היה גרוע ממה שהוא באמת)."

(ע"פ דברי שיח, מתוך כל משאלותיך)

ראה אחד שעבר עבירת תנועה, והמטרה מבקשת עדות,
ויודע שיפסקו שלא על פי דין תורה - קנס או בית סוהר, מה
יעשה?

- צריך להעיד, כדי שלא ישנה הדבר שוב. ובשם חמי
[שליט"א] אמרו שאין כאן בארץ ישראל דינא דמלכותא דינא,
אבל לגבי חוקי תנועה - שגם בית דין היה מחוקק להם חוקים,
יש משום דינא דמלכותא דינא. (א.ה.) כבר מילתנו אמורה כי אין
כאן פסקי הלכות ויש צורך בשאלת חכם בכל מקרה).

עש"ק ויחי י"ב טבת תשס"ח, מכתב שאלה: בישיבה פלונית
יש איסור מוחלט על החזקת פלאפונים כדבר חמור מאד. הנהלת
הישיבה יודעת שיש מועטים המחזיקים פלאפון, ועתה דורשת
מבחור שיודע, שיספר למי יש פלאפון, וכשיספר, הבחור בעל
הפלאפון יישלח מהישיבה. כיצד דעת התורה בזה, האם הבחור
חייב לומר?

- זה דבר עוולה שבחור מחזיק פלאפון, אבל הוא אינו צריך
לספר ואינו חייב לספר, אף אם הבחור המחזיק עושה עוולה.

והוסיף רבנו מעניין לעניין: "אירע פעם בסמינר וולף אצל
הצדיק רי"א וולף זצ"ל, שאסר לבת להעתיק במבחן, ובת אחת
ביקשה מבתי שתתן לה להעתיק ממנה, והיא הסכימה, והבת
המעתיקה נתפסה, וזה היה חמור מאד אצל הרב וולף.

"שלחתי לו פתקא, שהבת המעתיקה אכן עושה עוולה, אבל
בתי, כיון שביקשו ממנה, זו מצוה עבודה לעזור לה, ושפיר עשתה

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

**הפורתח
בכל יום...**

המייל היומי של 'דרשו'

"השיניים כואבות? - אז מפסיקים לדבר לשון הרע!"

העצה של ה'אמרי אמת' מגור זי"ע

קיים לשון הרע" (א"כ פוסקים מלדבר לשון הרע), כאומר לו, שאם מתייסר באחד מאברי הפה סימן הוא לו שעליו להתחזק בשמירת הלשון. ואכן, קיבל על עצמו מאז שלא לדבר שום דברים אסורים, ונעלמו לו יסוריו וכאביו.

פעם נכשל בשמץ לשון הרע באמצע הלילה, ומיד חזר והרגיש בכאבי שיניים, והיו לו יסורים אלו לזכרון שיפסיק לדבר דברים אסורים, ואכן מיד אחר ששב וקיבל על עצמו לשמור פיו ולשונו, הוטב לו, ועד שעלה השחר נעלמו הכאבים כלא היו, ועד שנות זקנה ושיבה היו שיניו לבנות כחלב וללא שום פגם.

(באר הפרשה שמיני תשע"ח)

סיפר הרה"ח ר' משה בנצלוביץ זצ"ל, משישי חסידי גור בדור האחרון, שהיה משמש כאיש החברא קדישא בביה"ח בבני ברק עד סוף ימיו.

בחרותו עלו הוריו להשתקע בארץ ישראל (לפני המלחמה). בימים ההם סבל מכאבים עזים בשיניו, וכאשר הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע ביקר בא"י, רצה ר' משה להזכיר את עצמו אצל הרבי, אך משום מה ביקש מבנו של הרבי - הרה"צ רבי מאיר זצ"ל הי"ד, שיזכיר אותו לפני אביו. אמר לו רבי מאיר שיעמוד במקום פלוני שהרבי עתיד לעבור שם, וכאשר יעבור שם הרבי יזכיר לו את כאביו, וכך הוה. ויהי כשמוע הרבי את האזכרה, נענה ואמר: "רעדט מען נישט

השו"ת היומי

האם ניתן להצטרף למנין עם השכנים במרפסת הבנין שמעבר לכביש?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

ויש להבחין בין צירוף לעשרה, שבזה רחוב או שביל מפסיקים, לבין אופן שכבר יש עשרה והוא מתפלל עמהם מעבר לכביש, שבזה יתכן שמצטרף, ועכ"פ יכול לענות קדיש וקדושה אם אין פח אשפה שמפסיק ביניהם. אמנם גם באופן זה יעדיף להתפלל עם המצטרפים בלי הפסק, כיון שבזה נחשב תפלה בצבור, וכשיש הפסק יש פוסקים שאינו נחשב תפלה בצבור. אך כשאין לו מנין רק מעבר לכביש, יתפלל עמהם, וגם אם אינו חשוב תפלה בצבור יש מעלה שמתפלל בשעה שהצבור מתפללים ועונה קדיש וקדושה. וראיתי בבנין אחר שיש שביל מפסיק ביניהם לבנין שני ומשמש למעבר מרחוב אחד לשני, ושמו שם מחסום בהסכמת השכנים שבשעת התפלות לא יעברו בשביל, כדי לצרף את שני הבניינים.

שאלה: במקום מגורי יש מנין שמתאסף במרפסות הצד האחורי של הבנין, ויש מנין נוסף בצד אחר שבו מתאספים השכנים שבבנין מולנו מעבר לכביש. האם ניתן להצטרף למנין עם השכנים שמעבר לכביש?

תשובה: מבואר בסי' נ"ה ס"ד שניתן להצטרף למנין ע"י שרואים אלו את אלו, ומבואר במשנ"ב שיש דעות בזה בפוסקים, אך כשא"א באופן אחר ניתן לסמוך על הכרעת השו"ע. ומקור דין זה נובע מהלכות זימון בסי' קצ"ה, לפיכך כתב הפמ"ג בסי' נ"ה שכאשר רשות הרבים מפסיקה אינם מצטרפים כמבואר בהל' זימון, ושם במשנ"ב הביא בשם הט"ז שאף שביל היחיד מפסיק, לפיכך יש להצטרף עם אותם שבצד האחורי, שאין ביניהם רחוב מפסיק.

מדוע אסור לעשות מלאכה בערב פסח אחר חצות?

לקיום חובות היום - ביעור החמץ, והכנת המצות לצורך קיום מצות האכילה בלילה. ועל פי טעם זה, בשנה שחל בה ערב פסח בשבת, יש לאסור עשיית מלאכה גם ביום י"ג בניסן, מחצות היום ואילך; אך מכיון שהטעם הראשון הוא העיקרי, יתכן שיש להקל.

[שו"ע תסח, א, משנ"ב א רז, וביה"ל ד"ה מחצות]

בערב פסח, מחצות היום ואילך, אסור לעשות כל מלאכה שאסור לעשותה בחול המועד, משום שזהו זמן שחיתת הפסח, שכל אחד מישראל מצווה על הקרבתו, והיום שבו מקריבים קרבן, נחשב עבור המקריב כיום טוב, ועשיית מלאכה אסורה בו מדרבנן, ועל כן, אף בזמן הזה שאין קרבן קרב - האיסור במקומו עומד. וסיבה נוספת לאיסור זה היא - שתהיה דעתו של אדם פנויה

האם מותר להפעיל מכונת כביסה בערב פסח לפני חצות כאשר תסיים את פעולתה לאחר חצות?

חצות באופן שתסיים את פעולתה לאחר חצות. ועשיית מלאכה באמצעות גוי - יש אומרים שחכמינו ז"ל אסרו, כדרך שאסרו 'אמירה לגוי', בשבת, ביום טוב ובחול המועד; ויש מתירים. בשולחן ערוך הביא את שתי הדעות, והרמ"א פוסק כדעת המתירים; ולדעתו, מותר למסור בגד למכבסה של גוי.

[שו"ע תסח, א-ב, ומשנ"ב ד, ה רז; ביאורים ומוספים דרשו, 8]

בהמשך לאמור: עשיית מלאכה בערב פסח אחר חצות בשכר, אסורה אף במלאכות קלות. ועשיית מלאכה בחינם, אסורה רק במלאכות 'כבדות', כגון תפירת בגד חדש, כיבוס בגד, ותספורת; אך מותרת במלאכות קלות, כגון גיהוץ, הנעשות לצורך החג. וכן גזיזת ציפורניים - מותרת. ומותר להפעיל מכונת כביסה לפני

האם מותר לעשות מלאכה בערב פסח לפני חצות בירושלים?

ויש מגדולי האחרונים שכתב שבירושלים נהוג שלא לעשות מלאכה גם לפני חצות, משום שמקובצים בה בני מקומות שונים, ובתוכם גם כאלו שנהגו שלא לעשות בהם מלאכה, (וראה להלן סעיף ד); ויש שכתב שדבריו אמורים רק בנוגע לירושלים ש'בין החומות', והוסיף, שכיום לא ידוע על מנהג כזה.

[שו"ע תסח, ג, ומשנ"ב יא ריג; ביאורים ומוספים דרשו, 16]

כאמור, בערב פסח לאחר חצות אסור לעשות מלאכה 'כבדה' אף בחינם. ומאז ומקדם, היו מקומות שנהגו באיסור זה של עשיית מלאכה גם לפני חצות, דהיינו מזריחת החמה בערב פסח ואילך. ולדרים במקומות אלו, אסור לשנות ממנהגם, וכן אסור לזרעם אחריהם לשנות ממנהג אבותיהם, וכפי שפירשו חכמינו ז"ל את הכתוב: וְאֵל תִּטֵּשׁ תּוֹרַת אֲמֹךָ, שאסור לעזוב ולשנות ממנהגי אבות.

* עוף צלוי שנמצא בתוכו חמץ - אם העוף נצלה על גבי שיפוד, והפכו את השיפוד במהלך הצלייה, כל העוף אסור באכילה בפסח, משום שהפיכת השיפוד גורמת להתפשטות טעם החמץ בכל העוף. ואף העופות שנצלו על גבי השיפוד יחד עם עוף זה, ונגעו בו במהלך הצלייה, או שנגעו בעוף שנגע בעוף זה, והפכו את השיפוד תוך כדי צלייה - אסורים באכילה בפסח.
* דבר האסור באכילה ובהנאה, אשר שהה במעי עוף במשך עשרים וארבע שעות, והוציאוהו משם - לדעת השולחן ערוך אינו נחשב כמעוכל, והגר"א מצדד להקל בדבר.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן להכשיר 'מיקסר' לפסח?

יש להכשירם ב'ליבון קל'.
ולגבי מערבול בצק ('מיקסר') - יש אומרים שאין להכשירו בהגעלה, מחמת הקמח שחודר לתוכו, ולא ניתן להוציאו - כמצוי במערבל שחלקו העליון מתרומם ונפרד מחלקו התחתון - אך הוא עלול לצאת החוצה בפסח וליפול לתוך המאכלים שמכינים במערבל.

[שו"ע תנא, יז, משנ"ב צד רצו, וביה"ל ד"ה והמנהג, וד"ה בפסח; וראה שם ד"ה צריכים; ביאורים ומוספים דרשו, 79]

משטחי לישה וקערות בצק של חמץ העשויים מעץ - לדעת השולחן ערוך ניתן להכשירם לפסח בהגעלה, ולדעת הרמ"א אין להשתמש בהם בפסח אף לאחר הגעלה, משום שקשה מאוד לנקותם כראוי. ואם הם מורכבים ממספר חתיכות - אף אם קולפה שכבתם החיצונית, אין להשתמש בהם, אך אם הם עשויים מקשה אחת, ניתן להשתמש בהם לאחר קילוף והגעלה. ואם הם עשויים מתכת - ניתן להכשירם בהגעלה, אך לכתחילה

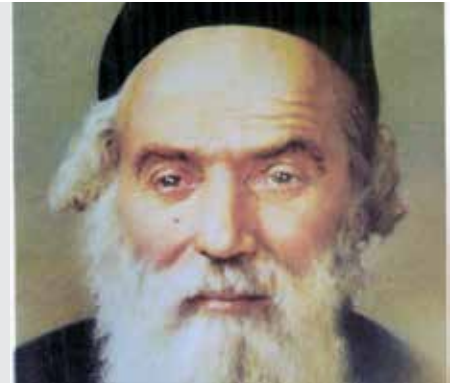
הלוח היומי

כ"ז בניסן | ר' אביגדור ב"ר ישראל הכהן
מילר זצ"ל, משגיח ישי' ר"ח ברלין, ב' עם
סגולה, אור עולם, תורת אביגדור ועוד

יארצייט:

תקע"ג: רבי יהודה אריה לייב ב"ר שלום סג"ל זצ"ל, מוולצ'יסק.
תקע"ט: רבי יהודה ב"ר יוסף כהנא-הלר זצ"ל, אב"ד סיגעט וב' קונטרס הספיקות ותרומת הכרי.
תש"ג: רבי אריה צבי ב"ר חנוך הענדיל פרומר הי"ד, מקוז'יגלוב, ר"י חכמי לובלין ועוד, ב' ארץ צבי, שיח השדה ועוד.
תש"מ: רבי לוי יצחק ב"ר משה גרינוולד זצ"ל, רב קהילות אורשיווא וערוגת הבושם-צעלים, ב' מגדלות מרקחים.
תשס"א: ר' אביגדור ב"ר ישראל הכהן מילר זצ"ל, משגיח ישי' ר"ח ברלין, ב' עם סגולה, אור עולם, תורת אביגדור ועוד.
תשע"ג: רבי ישראל ב"ר ישעי' שניילבג זצ"ל, מבאלחוב ב"ש.

האם יש איסור לשה"ר ורכילות כאשר השומע כבר יודע את הדברים ולא מחדשים לו מאומה?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

בכך שמזכיר דבר שנשכח ומעורר בכך את ההקפדה של השומע כדי לעבור על האיסור. אחת ההשלכות ההלכתיות הנובעות מכך מבוארת בדברי החפץ חיים לקמן, שאם גינה את שמעון בפני שנים, ואחד מהם עבר על איסור רכילות וגילה זאת לשמעון, אף על פי כן אסור לשני לגלות לשמעון שגם הוא שמע זאת מראובן, כיון שלפעמים באים למריבה מחמת השני, שעורר את הרכילות מחדש, וזאת מלבד מה שמחזק את השנאה בלב ראובן, כי כששומע מפי שנים מתקבל אצלו יותר שכך דיבר עליו שמעון.

האם ייתכן לעבור על איסור לשון הרע ורכילות כאשר השומע כבר יודע את הדברים ולא מחדשים לו שום פרט? בהלכות הנלמדות היום בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים' (כלל א' מהלכות רכילות סעיפים י-יא) אנו למדים, כי גם אדם שמזכיר לרעהו איזו רעה או גנות שחברו עשה לו, כדי לעורר על ידי כך את המחלוקת הישנה ביניהם, עובר על איסור רכילות, למרות שלא חידש שום דבר לשומע. בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים הסבר לכך, שגדר איסור רכילות הוא משום שגורם קטטה ושנאה, ולכן די

יארצייט הגה"צ רבי אביגדור ב"ר ישראל מילר

י"ב לעומר

הגה"צ רבי אביגדור מילר אמר: באפשרותך להיות אדם גדול ללא מאמץ. בלי שמישהו רואה ושומע! בשקט בשקט אמור לבורא עולם: "אני אוהב אותך, ה'!" כמה אנשים מעודם לא אמרו זאת?! הגם שהקב"ה מצווה "ואהבת את ה' אלקיך", אך מתי באמת תאהב אותו? לכן, פעם ביום אמור למי שנותן לך חיים, בריאות ועוד דברים טובים, ש... אתה אוהב אותו אמירה כזו היא 'דינמיט' - היא תדליק אש בלב שלך! (אור עולם להגר"א מילר, י' דרכים לגדלות, דרגה ב)

נשתדל להתחזק באהבת ה' ונרגיל עצמנו לומר: "ה', אני אוהב אותך!"